

โครงการตรวจคัดกรองค้นหาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ในบ้านหมันขาว ปิงปประมาณ ๒๕๖๔

๑. หลักการและเหตุผล

จากการที่องค์การอนามัยโลกได้จัดลำดับประเทศที่มีอุบัติการณ์วัณโรค ซึ่งประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ ๓๘ ใน ๒๒ ประเทศทั่วโลก แม้ว่าประเทศไทยจะนำกลยุทธ์ DOTS มาใช้ในการดำเนินงานควบคุมวัณโรค ตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ จนถึงปัจจุบัน แต่อัตราผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะพบเชื้อยังอยู่ และประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ทำให้ปัญหาวัณโรคทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในแต่ละปีมีผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ขึ้นทะเบียนรายใหม่ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดเสมหะบวกที่สามารถแพร่เชื้อได้ และสามารถรักษาผู้ป่วยสำเร็จได้เพียงร้อยละ ๗๑.๘ สาเหตุหลักคือเสียชีวิตก่อนการรักษาครบ และขาดยา ทำให้แนวโน้มของการติดต่อยารักษาวัณโรคเพิ่มสูงขึ้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้บรรจุงานป้องกัน ควบคุมวัณโรคไว้ในแผนปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แผนงานที่ ๒ ของ PA (Performance Agreement)

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลยได้พบความรุนแรงของวัณโรค พบว่าปี ๒๕๕๘-๒๕๖๐ อัตราผลสำเร็จของการรักษาวัณโรคปอดเสมหะพบเชื้อลดลงทุกประเภท (เป้าหมายระดับประเทศร้อยละ ๙๐) ร้อยละ ๘๔.๑, ๘๐.๘ และ ๘๒.๕ ตามลำดับ เนื่องจาก มีอัตราการตายค่อนข้างสูง ร้อยละ ๖-๘ การจำหน่ายขาดยาเกิน ๒ เดือน นอกจากนั้นยังพบว่าการโอนออก (ภายในจังหวัด) การไม่คีย์สรุปรายงาน (No evaluation) ค่อนข้างสูง ด้วยปัจจัยทั้งหมด ส่งผลให้อัตราผลสำเร็จการรักษาวัณโรคต่ำกว่าเป้าหมาย บ้านหมันขาว หมู่ที่ ๑๑ ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นคนเฝ้าถิ่นและเฝ้าลี้ะ ที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมยากลำบาก ไม่สามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขได้เหมือนกับพื้นที่ปกติ ในปี ๒๕๖๓ ตรวจพบผู้ป่วยวัณโรคปอด ซึ่งบ้านหมันขาวเป็นพื้นที่แออัดมีความเป็นไปได้ที่จะมีการระบาดของวัณโรคปอดภายในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้รับการตรวจ

ดังนั้นในปิงปประมาณ ๒๕๖๔ เพื่อเป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานควบคุมป้องกันวัณโรค ในกรณีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตูด้อย จึงได้จัดทำโครงการเพื่อค้นหาผู้ป่วยวัณโรคในบ้านหมันขาว กลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการคัดกรอง คือประชาชนที่มีอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป เพื่อค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม และให้ความรู้ประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันวัณโรคปอดให้กับประชาชนในหมู่บ้านหมันขาว

๒. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อค้นหาผู้ติดเชื้อวัณโรครายใหม่ในกลุ่มเสี่ยง
- ๑.๒ ผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง
- ๑.๓ ประชาชนมีความรู้เรื่องวัณโรค

๓. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนบ้านหมันขาว อายุ ๔๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๘๔ คน

๔. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๑. ร้อยละ ๙๕ ของประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้รับการคัดกรองวัณโรคโดยการเอกซเรย์ปอด
๒. ร้อยละ ๙๐ ของผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ในเรื่องวัณโรคหลังการอบรมเพิ่มขึ้น